

ภาคผนวก ฉ

แบบสรุปโครงการวิจัย

สัญญาเลขที่ ว.๐๔๔/๒๕๕๘
ชื่อโครงการ กระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่
หัวหน้าโครงการ ผศ.นวัชโรจน์ อินเต็ม และคณะ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ โทรศัพท์ ๐๘ ๙๖๓๕ ๕๖๒๔ Email : nawatrot_kaw@hotmail.com
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา <p>ด้วยสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคม ต้องมีการแข่งขันเพื่อความอยู่รอดและให้สามารถปรับตัวเข้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ทันที่ ในท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลง การนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี เศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย ๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ๓. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ</p>

ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือที่เรียกว่า ปรากฏการณ์ชาวบ้าน^๑ ที่เน้นสร้างความสมดุลของทุนชีวิตอันประกอบด้วยมนุษย์ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายคือความผาสุกของตนเอง ชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เอง และนำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธี เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้านทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวบ้านคิดเอง ทำเอง และสามารถแก้ปัญหาเองได้ ซึ่งเป็นความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับเปลี่ยน การประยุกต์ จนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งภูมิปัญญาประจำท้องถิ่นและท้องถิ่นจะแตกต่างกันออกไป ตามการปรับตัวของแต่ละท้องถิ่นให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ หรือจากการนำพาอารยธรรมจากต่างถิ่นจนมาหลอมรวมกันเกิดเป็นภูมิปัญญาประจำท้องถิ่น

ปรากฏการณ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำเอาภูมิปัญญามาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตจนประสบผลสำเร็จ และสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

ซึ่งในจังหวัดแพร่มีปรากฏการณ์ที่มีความรู้ในการพัฒนาชุมชนและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ทั้งฝ่ายฆราวาสและฝ่ายบรรพชิต โดยผู้วิจัยจะได้ศึกษาชีวิตและผลงานของท่านเหล่านี้ ประกอบด้วย

๑. พระราชเชมากร, ผศ.ดร. (ประยุทธ์ ภูริทตฺโต) เจ้าอาวาสวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร เจ้าคณะจังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญทางด้านวรรณกรรมล้านนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการส่งเสริมให้แต่ละวัดมีการจัดหมวดหมู่ของคัมภีร์ล้านนาให้เป็นระบบเพื่อง่ายต่อการศึกษาของนิสิตนักศึกษาและประชาชนที่มีความสนใจด้านวรรณกรรมล้านนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลงานของครูบาทมหาเถร วัดสูงเม่น อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

๒. พระโกศยเจติยารักษ์, ดร. วัดพระธาตุช่อแฮพระอารามหลวง รองเจ้าคณะจังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญด้านการเทศน์มหาชาติ ซึ่งได้ส่งเสริมให้มีการประกวดการเทศน์มหาชาติขึ้นทุกปี ณ วัดพระธาตุช่อแฮ เนื่องในประเพณีมีสการพระธาตุช่อแฮ โดยได้มีคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญในด้านการเทศน์มหาชาติมาเป็นคณะกรรมการตัดสิน ซึ่งสามารถสร้างนักเทศน์รุ่นใหม่ในด้านการเทศน์มหาชาติ ซึ่งเป็นสำนวนของชาวล้านนา (เมืองเหนือ) สำนวนจังหวัดแพร่

๓. พระครูวิฑิตพิพัฒน์ภรณ์ เจ้าอาวาสวัดพระธาตุสุโทนมงคฺคสิริ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญด้านคัมภีร์ล้านนาแตกฉาน สามารถในการสืบค้นประวัติท้องถิ่นจังหวัดแพร่ และตำนานพระพุทธเจ้าสิบโลกตลอดถึงงานด้านพุทธศิลป์ ประติมากรรม การออกแบบการแกะสลัก จนสามารถสร้างวัดพระธาตุสุโทน และรวบรวมศิลป์ท้องถิ่นที่สำคัญของจังหวัดแพร่ ไว้ที่พิพิธภัณฑ์วัดพระธาตุสุโทน เพื่อเป็นที่ศึกษาค้นคว้าทางด้านประวัติศาสตร์ของจังหวัดแพร่ของสถาบันการศึกษาทั่วภาคเหนือ

๔. พระครูนิสิฐธรรมาวุธ วัดเด่นชัย อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญด้านการเทศน์มหาชาติและด้านภาษาล้านนา เป็นผู้ที่ค้นคว้าด้านประวัติศาสตร์ของอำเภอเด่นชัย และรู้ประวัติพุทธศิลป์ จนสามารถสืบค้นประวัติพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ประจำอำเภอ (พระเจ้าแสนแช่) ซึ่งมีประเพณี

^๑ บุญส่ง นาแสง, กลยุทธ์การพัฒนาสังคมของปรากฏการณ์ชาวบ้านจังหวัดขอนแก่น, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น), หน้า ๒

นมัสการเป็นประจำทุกปี เป็นที่เคารพสักการะของชาวอำเภอเด่นชัย นอกจากนั้นยังเป็นผู้ที่รณรงค์ในการอนุรักษ์พุทธศิลป์ล้านนา

๕. พระครูวิจิตรนวการโกศล เจ้าอาวาสวัดสะแล่ง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ นับเป็นพระมหาเถระอีกรูปหนึ่งที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา และประวัติศาสตร์อำเภอเมืองเป็นอย่างดี มีผลงานด้านวรรณกรรม การเขียนประวัติศาสตร์อำเภอเมือง และการออกแบบพุทธศิลป์ล้านนา การศึกษาคัมภีร์ล้านนา ทั้งของจังหวัดแพร่ และประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ประเทศลาว ลีบองปันนา เป็นต้น ซึ่งท่านได้ไปบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะต่างๆ ทั้งในวัดสะแล่ง และวัดต่าง ๆ ที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีของอำเภอเมืองเป็นอย่างดี

๖. พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพระลอ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เป็นพระมหาเถระที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา และการเทศน์มหาชาติ ตลอดถึงการสืบค้นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ของอำเภอเมือง มีแนวคิดในการพัฒนาและนำพาชุมชนอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุบริเวณวัดพระธาตุพระลอ และวัดใกล้เคียง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ฟื้นฟู

๗. พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวิฑฒโน เจ้าอาวาสวัดหนองม่วงไข่ อำเภอหนองม่วงไข่ จังหวัดแพร่ เป็นพระเถระที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา และพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น การสืบชาติ ลอดเคราะห์ การบูชาเทียนประจำวันเกิด การอนุรักษ์พุทธศิลป์และมีความรู้ความเข้าใจในด้านการสร้างอาชีพชุมชนโดยอาศัยหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่พึ่งของชุมชน

๘. พระครูศิริวรรณรัตน์ เจ้าอาวาสวัดร่องกวาง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ เป็นพระเถระที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนาและการเทศน์มหาชาติ ตลอดถึงการอนุรักษ์พุทธศิลป์แบบพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระประธานในอุโบสถของวัดเป็นศิลปะแบบพม่าที่มีความเก่าแก่อายุหลายร้อยปี มีความงดงามและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศิลป์ ตลอดถึงนำชุมชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยมีการจัดงานนมัสการพระธาตุเจดีย์ศรีร่องกวาง มีการประกวดการทำบายศรี การทำขวัญนาค การตีกลองสะบัดชัย เป็นต้น ซึ่งเป็นอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลาย ๆ ด้าน โดยมีความกระตือรือร้นด้านวัฒนธรรมเป็นกรรมการตัดสิน

๙. พระอธิการดิเรก ฐิโรจิตโต เจ้าอาวาสวัดบางสนุก อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเขียนอักษรภาษาล้านนา เช่น การเขียนผ้ายันต์ และการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานของพระธาตุพินพาซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวอำเภอวังชิ้นมาแต่โบราณกาล อนุรักษ์ประเพณีฝังไฟพระเจ้า ซึ่งจัดขึ้นในประเพณีนมัสการพระธาตุพินพา โดยการนำไม้มงคลมาทำเป็นพินจุดถวายเป็นพุทธบูชา เรียกว่าประเพณีฝังไฟพระเจ้า

๑๐. พระครูปัญญาสารนิวิฐ เจ้าอาวาสวัดสูงเม่น อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนาและวรรณกรรมท้องถิ่น มีความสนใจในการอนุรักษ์คัมภีร์โบราณต่าง ๆ ของบูรพาจารย์ โดยได้จัดไว้เป็นหมวดหมู่ และจัดประเพณีตากธรรม ของวัดสูงเม่นขึ้นเป็นประจำทุกปี จนสามารถสร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้กับผู้ที่มีความสนใจในด้านวรรณกรรมล้านนาได้เข้าศึกษาหาความรู้

๑๑. นายปรีชา เตสุภาค อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นนักการเมืองที่มีความสนใจสนับสนุนให้แต่ละวัดอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

และอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ โดยรณรงค์ให้คณะสงฆ์จัดให้มีพิธีภัณฑท์ท้องถิ่นภายในวัด และจัดให้มีการประกวดพระพุทธรูปเก่าแก่ของวัดต่าง ๆ

๑๒. นายนิคม ฉาโถม อำเภอมือง จังหวัดแพร่ มีคนายกวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา ซึ่งสามารถถ่ายทอดให้กับพระภิกษุสามเณรได้ศึกษาในโรงเรียนพุทธโกศยวิทยา และอ่านคัมภีร์ด้านภาษาล้านนา และส่งเสริมพระภิกษุสามเณรศึกษาคัมภีร์ภาษาล้านนา เช่นคัมภีร์มหาวิบาก

คัมภีร์สราภาวิชาสูตร คัมภีร์ส่วนมนต์ตัน คัมภีร์พระเจ้าเสียบโลก เป็นต้น

๑๓. นายเสรี ชัยลอม กรรมการวัดน้ำชำ อำเภอมือง จังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญในวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการประกวดศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และส่งเสริมประเพณีตีम्मม ชมดาวเข้าวัดฟังธรรม โดยเชิญชวนให้แต่ละชุมชนนำเอาศิลปะท้องถิ่นซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน นำมาจัดแสดงให้เยาวชนได้เห็นและสืบทอด เช่นการเย็บบายศรีสู่ขวัญ การเย็บตุ่ง ๑๒ ราศี การทำตุ่ง ๓ แฉก เป็นต้น

๑๔. นายสุภาพ เกตุวีรพันธ์ กรรมการวัดน้ำชำ อำเภอมือง จังหวัดแพร่ มีความเชี่ยวชาญด้านการจักสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดวิธีการจักสาร ให้แก่นักเรียน เช่นการสานส้มไก่ การสานไทร การสานชะลอม การสานตะกร้า เป็นต้น ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของปราชญ์ชาวบ้านที่ถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น

๑๕. นายน้อย หม้อดี กรรมการวัฒนธรรมอำเภอวังซัน จังหวัดแพร่ เป็นผู้ที่มีความสนใจในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวอำเภอวังซัน และรณรงค์ให้ชาวบ้านมีบทบาทในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งด้านประเพณีท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่าง ๆ โดยให้มีการแสดงด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านงานวัดต่าง ๆ เพื่อให้วัฒนธรรมท้องถิ่นยังอยู่คู่กับชุมชนสืบไป

๑๖. ร้อยตรีภาคิน หนูพูน นักการเมืองท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น และสนับสนุนให้แต่วัดอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ผ่านการจัดประเพณีงานวัดต่าง ๆ โดยสนับสนุนให้มีการประกวด การตีทองบูชา กลองสะบัดชัย การจัดสาน การทำบายศรี เป็นต้น

๑๗. นายสมาน สร้อยเงิน นักวิชาการ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุของอำเภอวังซัน ได้สนับสนุนให้มีการศึกษาแหล่งโบราณสถาน โบราณวัตถุต่าง ๆ ทั้งภายในวัด และในชุมชนที่มีแหล่งโบราณสถานเพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญของโบราณคดีไว้ให้เยาวชนได้ศึกษา

๑๘. นายวุฒเม่น สมทาวงค์ ปราชญ์ท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนอนุรักษ์การแต่งกายพื้นบ้าน และการอนุรักษ์ปราชญ์ท้องถิ่นแขนงต่าง ๆ เช่นปราชญ์ด้านการจักสาน ปราชญ์ด้านการแกะสลัก ปราชญ์ด้านการทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นต้น

๑๙. นายเหล่ง ทิตพันธ์ ปราชญ์ท้องถิ่น เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมของชาวเขา มีความสนใจในการอนุรักษ์ศิลปะชนเผ่า และการแต่งกายพื้นบ้านของชนเผ่าต่าง ๆ ในจังหวัดแพร่

๒๐. นายทวี กาทองทุ่ง ปราชญ์ชาวบ้าน มีความเชี่ยวชาญด้านสมุนไพร ทุกแขนง ทั้งสมุนไพรที่ใช้ในการรับประทาน สมุนไพรที่ใช้ภายนอก และการอบสมุนไพร โดยจัดให้มีสปาสมุนไพรขึ้นที่บ้านทุ่งไธ้ง จังหวัดแพร่ และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านสมุนไพรพื้นบ้าน ได้รับความสนใจจากประชาชนทั่วไปตลอดถึงนิสิตนักศึกษาสามารถไปศึกษาและเข้ารับการอบสมุนไพร

ดังนั้นผู้วิจัยและคณะจึงมีความสนใจที่จะศึกษาชีวิตและผลงานของปราชญ์ท้องถิ่นของ

<p>จังหวัดแพร่ เพื่อสืบค้นความเป็นมาและผลงานด้านการเขียนและงานการแปลอันจะนำไปสู่องค์ความรู้ ประวัติและผลงานปราชญ์ท้องถิ่นในจังหวัดแพร่ และนำเอาองค์ความรู้ของท่านเผยแพร่ต่อไป</p>
<p>วัตถุประสงค์โครงการ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เพื่อศึกษาชีวิตและผลงานปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ๒. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างและใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ๓. เพื่อวิเคราะห์ผลงานของปราชญ์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมวัฒนธรรมจังหวัดแพร่
<p>ผลการวิจัย</p> <p>๑. กระบวนการสร้างและการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นจังหวัดแพร่ที่คณะผู้วิจัยได้ไปทำการสัมภาษณ์และศึกษาจากเอกสารหลักฐาน จำนวนทั้งสิ้น ๒๐ แห่งทั่วจังหวัดแพร่ ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์พระสงฆ์ ปราชญ์ท้องถิ่น นักวิชาการและนักประวัติศาสตร์ จำนวน ๒๐ รูป/คน ดังปรากฏในบทที่ ๔ นั้น ผลการวิจัย พบว่า</p> <p>๓) ข้อมูลเกี่ยวกับชีวิตและผลงานด้านปราชญ์ท้องถิ่น</p> <p>จากการสัมภาษณ์ชีวิตและผลงานปราชญ์ท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาเคยผ่านการบรรพชาอุปสมบททั้งสิ้นตลอดถึงมีความเกี่ยวข้องกับชุมชนสังคมวัฒนธรรม เชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนาและวัฒนธรรมท้องถิ่นตลอดถึงเชี่ยวชาญด้านวรรณกรรมและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะ พ่อนิคม ถาโถม แต่งวรรณกรรมธรรมล้านนาเรื่อง มหาวิบาก</p> <p>มีเนื้อหาที่สะท้อนถึงผลกระทบทางพระพุทธศาสนาที่บุคคลจะต้องได้รับแตกต่างกันไป และพ่อน้อย หม้อดี แต่งวรรณกรรมธรรมล้านนา เรื่อง สารากาวิวิจาสูตร มีเนื้อหาที่สะท้อนถึงการเจริญเมตตาเป็นเหตุให้อายุยืนยาวนิยมสาธยายในงานสืบชะตาต่ออายุผู้ป่วย หรืองานอายุวัฒนมงคล</p> <p>๒) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลหรือหน่วยงานที่มีส่วนผลักดันให้ปราชญ์ท้องถิ่นเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย</p> <p>จากการสัมภาษณ์ พระราชเชมมาร เจ้าคณะจังหวัดแพร่ และพระโกสีย์เจติยารักษ์ตลอดถึงนายน้อย หม้อดี วัฒนธรรมนายเหล่ง ทิดพัน ปราชญ์ท้องถิ่น ทำให้ทราบว่าทั้งพระสงฆ์และวัฒนธรรมตลอดถึงปราชญ์ท้องถิ่นต่างให้การสนับสนุนปราชญ์ท้องถิ่น ให้เป็นที่รู้จักในสังคมอย่างแพร่หลาย เช่น การยกย่องในด้านภูมิปัญญา การให้เกียรติบัตร และโล่เชิดชูผลงานของปราชญ์ท้องถิ่น แต่ละสาขาอาชีพตลอดถึงจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุน เป็นต้น</p> <p>๓) ข้อมูลของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ด้านภาษาล้านนา</p> <p>จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นด้านภาษาล้านนา ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ประกอบด้วยพระครูวิฑิตพิพัฒนาภรณ์ พระครูวิจิตรนวกาโรศล พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล นายจูเม่น ลมทาวงค์ นายเหล่ง ทิดพัน นายสุภาพ เกตุวีรพันธ์ ทำให้ทราบว่าแต่ละท่านมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาล้านนา โดยการถ่ายทอดมาจากอดีตเจ้าอาวาสบูรพาจารย์ และศึกษาจากธรรมล้านนา และสมุดข่อย เป็นต้น</p>

๔) ข้อมูลของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ ด้านวรรณกรรม

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ เกี่ยวกับวรรณกรรม พระครูวิทิตพิพัฒนาภรณ์ ได้เขียนธรรมล้านนาเรื่อง พระเจ้าเลียบโลกพรรณนาเกี่ยวกับการเสด็จโปรดเวไนยสัตว์ ของ พระพุทธเจ้า พระครูวิจิตรนวการโกศล ได้เขียนธรรมล้านนา เรื่องพุทธสังคโลก พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล ได้เขียนธรรมล้านนาเรื่องเต้าน้อยองค์คำ และ เรื่องแมงสีหูห้าตา ซึ่งวรรณกรรมแต่ละเรื่องมีสาระเกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และวิถีชีวิตล้านนา

๕) ข้อมูลคุณค่าของปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ด้านวัฒนธรรม

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นด้านความรู้ เกี่ยวกับความรู้ด้านวัฒนธรรม โดยพระครูสิริวรรณรัตน์ พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต พระครูปัญญาสารนิวิฐ นายปรีชา เตสุภาศ นายนิคม ฉาโถม นายเสรี ชัยลอม ทำให้ทราบว่าปราชญ์ท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้อยู่ยืน โดยเฉพาะการประกอบพิธีกรรมทางล้านนา และการสืบวิถีชีวิตแบบ ล้านนา พระคุณเจ้าได้นำเอาหลักการดำเนินชีวิตวัฒนธรรมประเพณีล้านนา ถ่ายทอดสู่ประชาชนผ่านการเทศนาและเข้าไปสอนใน โรงเรียนต่าง ๆ ตลอดถึงการจัดอบรมการทำบายสีสู่ขวัญ การจัดทำเครื่องสืบชะตา การส่งเคราะห์แก่ประชาชนและนักเรียน ตามวัดและโรงเรียน ให้ความรู้เรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านรายการวิทยุท้องถิ่น เป็นต้น

๖) ข้อมูลการได้มาซึ่งองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นถึงการได้มาซึ่งองค์ความรู้ โดยพระครูวิทิตพิพัฒนาภรณ์ พระครูนิสิฐธรรมาวุธ พระครูวิจิตรนวการโกศล พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวิฑูโน พระครูสิริวรรณรัตน์ พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต นายวูเม่น ลมทาวงค์ นายเหล่ง ทิดพั้น สรุปลี้ได้ว่าการได้มาซึ่งองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นนั้นส่วนใหญ่ได้รับการถ่ายทอดมาจากอดีตเจ้าอาวาส บุรพาจารย์ และศึกษาจากธรรมล้านนา และสมุดข่อย รวมทั้งการเข้าไปมอบตัวเป็นศิษย์ศึกษาในวัด หรือสำนักสงฆ์ครูบาผู้เชี่ยวชาญองค์ความรู้ปราชญ์ท้องถิ่นแต่ละด้าน โดยได้รับการถ่ายทอดทางวาจา หรือธรรมล้านนา สมุดข่อย โดยเฉพาะตำรายาพื้นเมืองซึ่งรักษาโรคบางอย่าง ที่แพทย์แผนปัจจุบันยังรักษาไม่หายช่วยรักษาชีวิตของชุมชนท้องถิ่นเป็นอย่างดี

๗) ข้อมูลการใช้องค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นถึงการใช้องค์ความรู้ โดยพระราชเชมากร,ผศ.ดร. พระโกศัยเจติยารักษ์ ดร.พระครูวิทิตพิพัฒนาภรณ์ พระครูนิสิฐธรรมาวุธ พระครูวิจิตรนวการโกศล พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวิฑูโน พระครูสิริวรรณรัตน์ พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต รต.ภาคิน หนูพูน นายสมาน สร้อยเงิน นายวูเม่น ลมทาวงค์ นายเหล่ง ทิดพั้น นายทวี กาทองทุ่ง โดยสรุป ปราชญ์ท้องถิ่นทุกท่านใช้องค์ความรู้ในการเทศนา อบรมตามหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับนิมนต์ และเชิญไปบรรยาย หรือได้รับงบประมาณในการจัดอบรมเผยแพร่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

๘) ข้อมูลการสร้างองค์ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นถึงการใช้องค์ความรู้ โดยพระราชเชมากร, ผศ. ดร. พระโกศัยเจติยารักษ์ ดร. พระครูวิทิตพิพัฒนาภรณ์ พระครูนิสิฐธรรมมาวุธ พระครูวิจิตรนวกาโรศล พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวฑฒโน พระครูสิริวรรณรัชต์ พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต รต.ภาคิน หนูพูน นายสมาน สร้อยเงิน นายวูเม่น ลมทาวงค์ นายเหล่ง ทิดพั้น นายทวี กาทองทุ่ง

โดยสรุป ปราชญ์ท้องถิ่นทุกท่านสร้างองค์ความรู้โดยการเขียนตำราท้องถิ่น และงานแปลธรรม สมุดข่อยที่เป็นภาษาล้านนาถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทยสู่ชุมชน และตีแผ่เผยแพร่เป็นเอกสาร แจกจ่ายไปยังหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาท้องถิ่น

๙) ข้อมูลการนำองค์ความรู้ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ ปราชญ์ท้องถิ่นถึงการนำเอาความรู้ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยพระราชเชมากร ผศ. ดร. พระโกศัยเจติยารักษ์ ดร. พระครูวิทิตพิพัฒนาภรณ์ พระครูนิสิฐธรรมมาวุธ พระครูวิจิตรนวกาโรศล พระครูไพโรจน์พัฒนโกศล พระมหากิตติศักดิ์ กิตติวฑฒโน พระครูสิริวรรณรัชต์ พระอธิการดิเรก ธิรจิตโต รต.ภาคิน หนูพูน นายสมาน สร้อยเงิน นายวูเม่น ลมทาวงค์ นายเหล่ง ทิดพั้น นายทวี กาทองทุ่ง โดยสรุป ปราชญ์ท้องถิ่นแต่ละท่านอยู่ใกล้ชิดชุมชนท้องถิ่นและมีบทบาทในสังคม แต่ละสาขาอาชีพ มีความคล่องตัวในการนำเอาความรู้สู่การส่งเสริมวัฒนธรรมตามแบบอย่างวิถีชีวิตชุมชนล้านนา เช่นการถ่ายทอดการทำบายสีสู่ขวัญ การทำยาสมุนไพร การสอนฟ้อนเล็บ การสอนตีกลองปูกา การสอนเย็บใบตองงานลอยกระทง เป็นต้น โดยใช้วัด และสถานศึกษาในหมู่บ้าน และศาลาประชาคมเป็นที่อบรมส่งเสริมความรู้ด้านวัฒนธรรม

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑) สามารถนำกระบวนการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๒) สามารถนำเอาผลการศึกษาไปวิเคราะห์ร่วมกับนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนาและด้านปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อประยุกต์เข้ากับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ คณะสงฆ์จังหวัดแพร่ วัฒนธรรมจังหวัดแพร่ และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดแพร่

๓) สามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาหลักพุทธธรรมกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปเผยแพร่ให้นักเผยแผ่และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น

๔) สามารถนำกระบวนการสร้าง และการใช้ความรู้ของปราชญ์ท้องถิ่นไปใช้เป็นแนวทางในการสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น

การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์งานวิจัย ผู้วิจัยและคณะได้เผยแพร่ทางสื่อสิ่งตีพิมพ์ วารสาร และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์